

4/2008. (I. 17.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 355/2007. (IX. 12.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 355/2007. (IX. 12.) OVB határozatában úgy döntött, hogy a magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányát hitelesíti. Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepel:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy az államilag támogatott, felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatóknak ne kelljen képzési hozzájárulást fizetniük?”

Az OVB - figyelemmel a 154/2007. (VI. 25.) OVB határozatban foglaltakra, valamint az OVB mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó indítványában előadottakra - megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a törvényben meghatározott formai, valamint a népszavazásra feltenni kívánt kérdésre vonatkozó tartalmi követelményeknek eleget tesz, ezért hitelesítésének akadályja nincs.

A határozat a Magyar Közlöny 2007. évi 120. számában, 2007. szeptember 15-i dátummal jelent meg.

2. A határozat ellen két magánszemély nyújtott be kifogást. Az egyik kifogást 2007. szeptember 28-án, a másikat szeptember 30-án 12 óra 10 perckor nyújtották be az Alkotmánybírósághoz címezve, az OVB-nek. A kifogást a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése szerint 15 napon belül lehet előterjeszteni. Mivel a Ve. 4. § (3) bekezdése alapján a határidők a határidő utolsó napján 16 órakor járnak le, a kifogások határidőn belül érkeztek.

A kifogásokat az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (ABH 2003, 2065.) (a továbbiakban: Ügyrend) 28. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és a Ve. 130. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően soron kívül bírálta el.

Az egyik kifogás szerint a kérdésben az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés *a)* pontja alapján nem lehet népszavazást tartani. A kifogás szerint eredményes népszavazás esetén a felsőoktatási intézmények kieső bevételeit - az intézmények működőképességének megőrzése érdekében - központi költségvetési források átcsoportosításával kellene pótolni, ami szükségessé teheti a központi költségvetés bevételi oldalának utólagos korrekcióját is. Ezért a kérdésből okszerűen következik a költségvetési törvény módosítása.

A másik kifogás szerint a hitelesítést meg kellett volna tagadni, az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 12. §-a alapján, mivel ugyanebben a kérdésben az OVB már hitelesített aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. A kifogás hivatkozik az OVB következetes gyakorlatára, amely szerint védelemben részesíti a korábban beérkező kezdeményezéseket a később beérkezettekkel szemben. A kifogás szerint továbbá a kezdeményezés ellentétes a Ve. 3. § *d)* pontjával, amely alapvető szinten rögzíti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlást. Álláspontja szerint a kezdeményező „valódi szándéka nem az által benyújtott kérdésben való kezdeményezésére irányult, hanem arra, hogy gátat vessen a Fidesz-KDNP által előterjesztett kérdések elé; (...) célja nem lehet más, mint a korábbi kérdések ellehetetlenítése, az eljárás megzavarása”.

II.

1. Az Alkotmány érintett szabályai szerint:

„28/C. § (1) Országos népszavazást döntéshozatal vagy véleménynyilvánítás céljából lehet tartani, a népszavazás elrendelésére kötelezően vagy mérlegelés alapján kerül sor. (...)

(5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

a) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,”

2. Az Nsztv. szabályai értelmében:

„12. § Ha az Országos Választási Bizottság az aláírásgyűjtő ívet, illetőleg a kérdést hitelesítette, ugyanazon tartalmú kérdésben nem nyújtható be aláírásgyűjtő ívek újabb mintapéldánya (2. §), illetőleg népszavazás elrendelésére irányuló újabb kezdeményezés (9. §)

a) a népszavazás megtartásáig, vagy

b) a kezdeményezés elutasításáig, illetőleg

c) az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltéig.”

3. A Ve. rendelkezései szerint:

„118. § (1) A 130. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét követő napon, jogorvoslat esetén az Alkotmánybíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó döntésének a Magyar Közlönyben való közzététele napján az Országos Választási Iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést a hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet megkezdeni.”

III.

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. §-a h) pontjának megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítése során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.].

Mivel azonban az Alkotmánybíróság a feladatát e hatáskörében eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.], a kifogások érdemi elbírálását megelőzően megállapította az alábbiakat.

A 154/2007. (VI. 25.) OVB határozat hitelesítette a jelen ügyben szereplő kérdéssel teljesen azonos országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének a mintapéldányát. Ezt a határozatot az Alkotmánybíróság 60/2007. (X. 17.) AB határozatában helybenhagyta. A kérdésben az aláírásgyűjtés megkezdődött, az aláírásokat tartalmazó aláírásgyűjtő íveket az OVB-nek átadták, az aláírásokat ellenőrizték és az Országgyűlés 2007. december 17-én a népszavazást a 111/2007. (XII. 19.) OGY határozattal elrendelte.

Az Nsztv. 3. § (1) bekezdése értelmében népszavazás kifizésére irányuló állampolgári kezdeményezés támogatására a hitelesített mintapéldánnyal megegyező aláírásgyűjtő íveken lehet aláírást gyűjteni. A magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányával megegyező tartalmú aláírásgyűjtő ívet az OVB a jelen ügyben vizsgálendő OVB határozat meghozatala előtt már hitelesített. Az aláírásgyűjtés azonban - az Alkotmánybíróság előtt folyamatban volt jogorvoslati eljárásra tekintettel - csak a 355/2007. (IX. 12.) OVB határozat meghozatala után kezdődhetett meg.

2. A jelen ügyben vizsgálendő 355/2007. (IX. 12.) OVB határozat meghozatala után, de az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő jelen jogorvoslati eljárás befejezése előtt a kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányán szereplő kérdéssel megegyező tartalmú kérdésben az Országgyűlés népszavazást rendelt el.

Az Alkotmánybíróság 57/2004. (XII. 14.) AB határozata vizsgálta azt, hogy mi a teendő abban az esetben, ha ugyanabban a tárgykörben egy korábbi népszavazási kezdeményezés vizsgálata folyik, így az Nsztv. 12. §-ában foglaltak értelmében, az ott meghatározott feltételek esetén, nem nyújtható be ugyanazon kérdésben aláírásgyűjtő ívek újabb mintapéldánya. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „az Nsztv. hivatkozott rendelkezése egyértelműen csak a hitelesített aláírásgyűjtő ívekre, illetve kérdésre vonatkozik”. A határozat értelmében mindaddig, amíg nem került sor az aláírásgyűjtő ív hitelesítésére, mert a korábbi OVB határozat ellen kifogást nyújtottak be, melyről az OVB újabb határozatának meghozatalakor még nem döntött az Alkotmánybíróság, nem

lehet akadálya annak, hogy a szükséges alkotmányi és törvényi feltételek megléte esetén elindulhasson az aláírás gyűjtése és - a szükséges számú aláírás megléte esetén - sor kerülhessen a népszavazásra (ABH 2004, 809, 814-815.).

Habár a jelen esetben is megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a korábbi ügyben az OVB határozat meghozatalakor még nem döntött, azonban erre a jogorvoslati eljárás alatt sor került. Ezt az új körülményt, amelyet az OVB még nem vizsgálhatott, a jogorvoslati eljárásban figyelembe kellett venni. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében „döntése során mind az OVB, mind jogorvoslati eljárásában az Alkotmánybíróság a fennálló helyzethez igazodik. Az OVB az Alkotmány és az Nsztv. vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel, a döntéskor fennálló helyzetet alapul véve dönt a népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányának hitelesítéséről, illetve annak megtagadásáról” [32/2007. (VI. 6.) AB határozat, ABK 2007. június, 477, 479.].

Az Nsztv. 12. §-a értelmében ha az Országos Választási Bizottság az aláírásgyűjtő ívet, illetőleg a kérdést hitelesítette, ugyanazon tartalmú kérdésben nem nyújtható be aláírásgyűjtő ívek újabb mintapéldánya a népszavazás megtartásáig.

Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az OVB-határozatát megsemmisítette és az OVB-t új eljárásra utasította.

3. Az Alkotmánybíróság - figyelemmel az OVB határozatának Magyar Közlönyben való megjelenésére - elrendelte e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró